

hvor Massebegravelser indtil den senere Tid have fundet Sted, hvor talrige Lig kastes i en eneste Grav, ofte kun mindre omhyggelig dækket med Jord, da vilde jeg sandynligvis ogsaa være en praktisk Beundrer og Tilhænger af Ligbrændingen. Men i vort Klima, i vort Land, hvor Begravelsen foregaar med Omhu, er hertil ikke nogen Trang. Det tør i ethvert Fald paastaas, at der hos os ikke er paavist en eneste sanitær Ulempe af Jordbegravelsen". Dette viser, at det er Forholdene i det enkelte Land, hvortil der maa tages Hensyn, til Forstaaelse af Spørgsmaalet. At man, hvor man omgaaes saa skødesløst med Begravelser som i Italien, føler Trang til en anden Behandlingsmaade af af de afdøde, er i og for sig forklarligt; men det forekommer mig, at man ingenlunde kan slutte saaledes, at der er en almindelig Erkendelse af, at Ligbrænding bør indføres, men Erkendelsen maa altid ses i Behsning af de steblige Forhold, der have medvirket til at fremkalde den. Men naar Hygieinen altsaa ikke kan være tilstrækkelig til at motivere det, er der det andet Hensyn, Hensynet til den personlige Frihed: I Frihedens Navn skal det gennemføres. Det ere alle Talere enige om. Det forekommer mig nu dog, at dette Hensyn til Friheden, den rene abstrakte Frihed, ikke i og for sig kan være afgørende, thi det kommer dog an paa, om den Frihed har et fornuftigt Bjemed, om der virkelig er Grund til at indømme denne Frihed. Hvis vi vilde sige: Ja, nu er Lovordningen den og den, det er den almindelige Ret, men nu er der denne eller hin, som ikke har Lust til at følge den almindelige Regel, men vil følge den anden Fremgangsmaade, at Lovgivningen saa i det givne Tilfælde, hvor en eller anden individuel Lust kom frem, skulde følge den vedkommende og give en særlig Lov, forekommer mig vil være noget, der ligger udenfor Lovgivningens Omraade. Naar Loven opstiller en vis Ordning, om hvilken det i og for sig ikke kan siges, at den vækker Forargelse eller Anstød eller er skadelig i sanitær Henseende, forekommer det mig, at man med Nøiemighed kan fordrø, at alle skulle underkaste sig denne Ordning, uden at hver enkelt for sit Vedkommende skal værdberettiget til at sige: jeg har ikke Lust til at underkaste mig den Ordning men jeg ønsker at faa en særlig Lov for mit Vedkommende. Jeg tror ogsaa, at jeg i den Henseende er i Overensstemmelse med den ærede Justitsminister. Jeg skal med Hensyn hertil henvisse til Udtalelser af den ærede Minister, som fremkom under Forhandlingen om Ligbrændingsstelskabets Andragende i Samlingen 1882—83 Sp. 1928 ff.

Der udtalte den ærede Minister: "Som blot enkeltstaaende Liebhaber har det ikke nogen Interesse eller Værdi for mig, og jeg ser ikke nogen Anledning til at sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse derfor." "Det er det Staudpunkt, jeg mener har en vis Berettigelse overfor saadanne individuelle Frihedskrav, at man siger: Ja, der kan være Lust til at gaa frem paa en anden Maade end Lovene i Almindelighed bestemte, men der maa være en almindelig Regel, og der er ingen afgørende Grund til at fravige den, fordi een eller anden har det Liebhaber, at hans Legeme skal behandles paa en anden Maade, end den almindelige Lov hjemler. Dertil kommer, at vi paa den anden Side maa huske paa, at den Frihed, en Mand saaledes kræver for sig selv, kan ikke gennemføres uden at paalægge andre Forpligtelser. Der kan ikke være Spørgsmaal om, at Brænding af døde kun foregaa, uden at andre skulle iværksætte og gennemføre den, men saa spørger jeg: er det, at ens individuelle Lust og Liebhaber kan blive opfyldt, et tilstrækkeligt Motiv til, at andre skulle forpligtes til at opfylde det. Det vil jo blive Tilfældet ifølge Lovforslaget, idet det forudsættes, at den paagældendes efterladte ifølge hans Testamente blive forpligtede til at opfylde det, men naar nu disse have den Opfattelse, at det, at de skulle medvirke til og iværksætte en saadan Foranstaltning, strider mod deres Følelser, og hvad Bietet mod deres afdøde Slægtninge tilstiger, skal der saa i Frihedens Navn kunne forlanges den Tvang øvet mod dem, at de skulle være med til at iværksætte noget, som paa den mest afgørende Maade strider mod deres Følelse? Eller hvis det er i Strid med deres religiøse Følelse at behandle en afdøds Legeme paa den Maade, hvis de holde sig til den kristelige Tradition, der fører tilbage lige til Kristi Grav, og har været bevaret gennem Aarhundreder i hele Kristenheden, idet vi fra gammel Tid have set de kristelige Katakomber ved Siden af Hedningernes Kolumbarier, skulle de saa være med til i Strid med deres religiøse Følelse at gennemføre det, som den afdøde har villet? Jeg siger, at her er der to Hensyn, Hensynet til den vedkommende Frihed, men ogsaa Hensynet til andres Følelser, og jeg mener, at disse Følelser ogsaa have en Berettigelse, og saa bliver Spørgsmaalet, om man vil gaa med til at krænke saadanne Følelser, for at denne individuelle Lust, dette Liebhaber kan blive gennemført. Dette, forekommer det mig, er en anden Side, som man ikke maa glemme at se hen til. Men saa hedder det: det bli-